

Ana Klikovac*

UDK 657.24:339.923
JEL Classification G38, M41, F36
Prethodno priopćenje

FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE U EUROPSKOJ UNIJI – KOMPARATIVNI PRIKAZ

Harmonizacija financijskog izvještavanja odvija se na globalnoj razini i na razini Europske unije. Radi usporedbe financijskih izvještaja zemalja članica EU, Europski parlament i Vijeće donijeli su Uredbu (EC)/1606/2002 od 19.7.2002. prema kojoj od 1. siječnja 2005. sva poduzeća koja kotiraju na uređenom financijskom tržištu EU imaju obvezu primijeniti Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) prilikom sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja. Većina zemalja članica EU propisuje ili dopušta korištenje MSFI i za ostale poslovne subjekte. U ovome radu prikazan je komparativni pregled financijskog izvještavanja svih 27 zemalja članica EU i učinjena je usporedba s okvirom financijskog izvještavanja Republike Hrvatske. Budući da je Republika Hrvatska službeni kandidat za članstvo u EU, potrebno je uskladiti hrvatsko zakonodavstvo s propisima Europske unije. Novi Zakon o računovodstvu (Narodne novine br. 146/05 od 12.12.2005.) usklađen je sa Četvrtom i Sedmom direktivom EU i s Uredbom 1606/2002, koje se odnose na financijsko izvještavanje u EU.

Ključne riječi: harmonizacija, financijsko izvještavanje, međunarodni standardi financijskog izvještavanja, mala i srednja poduzeća

1. Uvod

Jedan od ciljeva osnivanja Europske unije bilo je formiranje jedinstvenog europskog tržišta. Otvaranjem granica nacionalnih tržišta, poduzećima je

---

* A. Klikovac, mr. sc., asistentica na Zagrebačkoj školi ekonomije i menadžmenta (Katedra za računovodstvo) ana.klikovac@zsem.hr

Rad primljen u uredništvo 5. 2. 2007.

omogućeno djelovanje na europskom tržištu kapitala, ali i na globalnim tržištima. Ubrzo se pojavila potreba za harmonizacijom financijskog izvještavanja, pa su donesene Četvrta i Sedma direktiva EU. Četvrta direktiva izdana je 1978. i ona definira pravila za sastavljanje financijskih izvještaja, zahtjeve za objavljivanje i pravila vrednovanja. Sedma direktiva izdana je 1983. i odnosi se na izradu konsolidiranih financijskih izvještaja.

No, direktive nisu postigle onu razinu transparentnosti i usporedivosti financijskih izvještaja koja se od njih očekivala. Razlog je tome bila nejednaka interpretacija direktiva među zemljama članicama EU, pa je Europska unija zbog toga odlučila krenuti korak dalje i propisati korištenje Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) koje izdaje Međunarodni odbor za računovodstvene standarde (eng. *International Accounting Standards Board – IASB*). Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EC)/1606/2002 od 19.7.2002. uvedena je obveza primjene MSFI od 1. siječnja 2005. za sve subjekte koja sastavljaju konsolidirane financijske izvještaje i kotiraju na uređenom financijskom tržištu EU.

2. Primjena MSFI u Europskoj uniji

2.1. Obveza primjene Uredbe EU (1606/2002)

Pouzdanost, usporedivost i transparentnost financijskog izvještavanja prijeko su potrebne za izgradnju jedinstvenog tržišta kapitala i za njegovo učinkovito djelovanje. U Uredbi (1606/2002) se navodi da je za konkurentnost tržišta kapitala veoma važno uskladiti standarde kojima se koriste u Europi prilikom izrade financijskih izvještaja s međunarodnim računovodstvenim standardima koji bi bili primjenjivi na globalnoj razini, za prekogranične transakcije ili za kotaciju bilo gdje u svijetu.¹

Obveza primjene te Uredbe odnosi se na konsolidirane financijske izvještaje onih poduzeća čije su vrijednosnice prihvaćene za trgovinu na uređenom tržištu kapitala bilo koje zemlje članice EU. U članku 5. te Uredbe navodi se da zemlje članice EU mogu proširiti primjenu te Uredbe i zahtijevati ili dopustiti korištenje MSFI i drugim poduzećima koja nisu obuhvaćena Uredbom (za konsolidirane i/ili individualne financijske izvještaje), i dopustiti ili zahtijevati primjenu MSFI i za individualne financijske izvještaje onih poduzeća za koje je navedena Uredba obvezujuća.²

---

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002R1606:EN:HTML,25.1.2007.>, pristup pravu Europske unije, *Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council of 19 July 2002 on the application of international accounting standards*

² Ibid, članak 4 i 5.

Odgoda primjene te Uredbe do 1. siječnja 2007. odnosila se na poduzeća:³

- a) s čijim se dužničkim vrijednosnim papirima trguje na financijskim tržištima bilo koje zemlje članice EU; ili
- b) koja listaju na tržištima izvan EU, a za tu svrhu već sastavljaju svoje financijske izvještaje prema međunarodno priznatim standardima.

Pregled zemalja EU koje su se koristile tim opcijama odgode nalazi se u tablici 1.

2.2. Primjena MSFI u zemljama članicama EU – komparativni pregled

Većina zemalja EU dopušta ili propisuje primjenu MSFI za poduzeća koja ne kotiraju na burzi (za individualne i/ili konsolidirane financijske izvještaje), a samo Cipar i Malta propisuju primjenu MSFI za sve subjekte. U tablici 1. dan je pregled korištenja MSFI u svih 27 zemalja članica EU.

---

³ Ibid, članak 9.

Tablica 1.

PRIMJENA MSFI U ZEMLJAMA EU

ZEMLJA	KOTIRAJUĆE KOMPANIJE		NEKOTIRAJUĆE KOMPANIJE		OPCIJA ODGODE a) gore	OPCIJA ODGODE b) gore
	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI		
Austrija	Zabranjeni	Propisani	Zabranjeni	Dopušteni	Da	Da
Belgija	Zabranjeni	Propisani	Propisani za javne kompanije za ulaganja u nekretnine; zabranjeni za sva ostala poduzeća	Propisani za kreditne institucije i društva za zajednička ulaganja, a dopušteni za sva ostala poduzeća	Da	Da
Bugarska	Propisani	Propisani	Propisani za financijske institucije i za velika poduzeća s ograničenom odgovornošću, a dopušteni za ostala poduzeća	Propisani za financijske institucije i za velika poduzeća s ograničenom odgovornošću, a dopušteni za ostala poduzeća	-	-
Cipar	Propisani	Propisani	Propisani	Propisani	Ne	Ne
Češka	Propisani	Propisani	Zabranjeni	Dopušteni	Ne	Ne
Danska	Dopušteni za financijske subjekte; za druge subjekte dopušteni su do 2009., a od 2009. su propisani	Propisani	Dopušteni. Propisani od 2009.	Dopušteni	Da, osim za finan- cijske subjekte ne.	Ne
Estonija	Propisani	Propisani	Propisani za kreditne institucije, osiguravajuće kompanije, financijska holding društva i investicijska društva; za ostale su subjekte dopušteni	Propisani za kre- ditne institucije, osiguravajuće kompanije, financijska holding društva i investicijska društva; za osta- le su subjekte dopušteni	Ne	Ne
Finska	Dopušteni	Propisani	Dopušteni	Dopušteni	Da	Ne
Francuska	Zabranjeni	Propisani	Zabranjeni	Dopušteni	Da	-

ZEMLJA	KOTIRAJUĆE KOMPANIJE		NEKOTIRAJUĆE KOMPANIJE		OPCIJA ODGODE a) gore	OPCIJA ODGODE b) gore
	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI		
Grčka	Propisani	Propisani	Dopušteni za kompanije financijski izvještaji kojih podliježu reviziji	Dopušteni za kompanije financijski izvještaji kojih podliježu reviziji	Ne	Ne
Irska	Dopušteni	Propisani	Dopušteni	Dopušteni	Da	Ne
Italija	Propisani, osim za osiguravajuće kompanije; kotirajuće osiguravajuće kompanije obvezne su koristiti se MSFI-om samo ako ne sastavljaju konsolidirane financijske izvještaje	Propisani	Propisani za financijske institucije, kompanije čiji su financijski instrumenti široko rasprostranjeni u javnosti; dopušteni za sva ostala poduzeća, osim za osiguravajuće kompanije i za mala poduzeća	Propisani za financijske institucije, kompanije čiji su financijski instrumenti široko rasprostranjeni u javnosti i osiguravajuće kompanije; dopušteni za sve ostale kompanije, osim za mala poduzeća	Ne	Ne
Latvija	Zabranjeni; financijski izvještaji prema MSFI sastavljaju se samo za potrebe burze	Propisani	Propisani za banke, osiguravajuće kompanije i za druge financijske institucije; zabranjeni za ostale kompanije	Propisani za banke, osiguravajuće kompanije i za druge financijske institucije; zabranjeni za ostale kompanije	Ne	Ne
Litva	Propisani	Propisani	Propisani za banke i ostale financijske institucije; za ostale kompanije zabranjeni	Propisani za banke i ostale financijske institucije; za ostale kompanije zabranjeni	Ne	Ne
Luksemburg	Dopušteni	Propisani	Dopušteni	Dopušteni	Da	Da
Mađarska	Zabranjeni. Primjena MSFI dopuštena je samo za neformalne svrhe, a poduzeća su obvezna sastaviti financijske izvještaje prema Zakonu o računovodstvu.	Propisani	Zabranjeni. Primjena MSFI dopuštena je samo za neformalne svrhe, a poduzeća su obvezna sastaviti financijske izvještaje prema Zakonu o računovodstvu.	Dopušteni	Da	Ne

ZEMLJA	KOTIRAJUĆE KOMPANIJE		NEKOTIRAJUĆE KOMPANIJE		OPCIJA ODGODE a) gore	OPCIJA ODGODE b) gore
	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI		
Malta	Propisani	Propisani	Propisani	Propisani	Ne	Ne
Nizozemska	Dopušteni	Propisani	Dopušteni	Dopušteni	Ne	Ne
Njemačka	Dopušteni samo za objavu financijskih izvještaja. Za raspodjelu dobiti, porezne svrhe i usluge financijskog nadzora sastavljaju se financijski izvještaji u skladu s nacionalnim standardima.	Propisani	Zabranjeni. Dopušteni samo za objavu financijskih izvještaja. Za raspodjelu dobiti, porezne svrhe i usluge financijskog nadzora sastavljaju se financijski izvještaji u skladu s nacionalnim standardima.	Propisani za poduzeća koja se spremaju za kotaciju; za sva su ostala poduzeća dopušteni	Da	Da
Poljska	Dopušteni	Propisani	Dopušteni za kompanije koje se spremaju na kotaciju i za poduzeća matice koja su podružnice drugoga poduzeća koje sastavlja konsolidirane financijske izvještaje prema MSFI; zabranjeni za sva ostala poduzeća	Propisani za banke; dopušteni za kompanije koje se spremaju na kotaciju i za poduzeća matice koja su podružnice drugoga poduzeća koje sastavlja konsolidirane financijske izvještaje prema MSFI; zabranjeni za sva ostala poduzeća	Da	Ne
Portugal	Propisani	Propisani	Dopušteni za poduzeća koja su podružnice subjekta koji primjenjuje MRS/MSFI; zabranjeni za sva ostala poduzeća	Propisani za banke i financijske institucije; dopušteni za sve ostale kompanije	Ne	Ne

ZEMLJA	KOTIRAJUĆE KOMPANIJE		NEKOTIRAJUĆE KOMPANIJE		OPCIJA ODGODE a) gore	OPCIJA ODGODE b) gore
	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI		
Rumunjska	Propisani	Propisani	Propisani za kreditne institucije, osiguravajuće kompanije, poduzeća od javnog interesa i velika poduzeća	Propisani za kreditne institucije, osiguravajuće kompanije, poduzeća od javnog interesa i velika poduzeća	-	-
Slovačka	Propisani	Propisani	Propisani za velika poduzeća; dopušteni za mala poduzeća	Propisani	Ne	Ne
Slovenija	Dopušteni	Propisani	Propisani za banke i osiguravajuće kompanije; dopušteni svim poduzećima koja odluče koristiti se MSFI-om najmanje 5 godina	Propisani za banke i osiguravajuće kompanije; dopušteni svim poduzećima koja odluče koristiti se MSFI-om najmanje 5 godina	Da	Ne
Španjolska	Zabranjeni	Propisani	Zabranjeni	Dopušteni	Da, osim za banke	Ne
Švedska	Zabranjeni	Propisani	Zabranjeni	Dopušteni	Da	Ne
V. Britanija	Dopušteni	Propisani	Dopušteni	Dopušteni	Ne	Ne

Izvor: izradio autor prema slijedećim izvorima:

- <http://www.iasplus.com/europe/0501ias-use-of-options.pdf> , (8.1.2007.), *Planned Implementation of the IAS Regulation (1606/2002) in the EU and EEA*, 17/01/2005.
- <http://www.iasplus.com/country/useias.htm> , (8.1.2007.), *Use of IFRSs for reporting by domestic listed companies by country and region, updated 4 January 2007*;
- http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/ias/ias-use-of-options_en.pdf, 21.1.2007., *Planned Implementation of the IAS Regulation (1606/2002) in the EU and EEA*, 15/05/2006;
- za Belgiju: [www.ey.com/global/content.nsf/Belgium_E/IFRS - IFRS For You](http://www.ey.com/global/content.nsf/Belgium_E/IFRS_-_IFRS_For_You), (21.1.2007.);
- za Rumunjsku: http://www.ifac.org/ComplianceAssessment/published_survey.php?MBID=ROM2, (14.1.2007.), *Response to IFAC Member Body Survey on Standard Setting and Regulation, Romania*, pitanje 28.

Primjenu MSFI prilikom sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja za nekotirajuća poduzeća dopušta većina zemalja članica EU. Tako je u 14 zemalja dopuštena primjena MSFI za sva nekotirajuća poduzeća, a 7 zemalja dopušta primjenu nekim poduzećima i za ostale subjekte propisuje primjenu MSFI (većinom su to banke i financijske institucije i poduzeća koja se spremaju na kotaciju na burzi). Samo Latvija, Litva i Poljska ne dopuštaju primjenu MSFI određenim subjektima, a za druge je subjekte primjena MSFI propisana. Pregled korištenja MSFI za konsolidirane financijske izvještaje nekotirajućih kompanija u EU prikazan je u tablici 2.

Tablica 2.

PREGLED KORIŠTENJA MSFI ZA KONSOLIDIRANE FINANCIJSKE
IZVJEŠTAJE NEKOTIRAJUĆIH KOMPANIJA U EU

PROPISANI	DOPUŠTENI	PROPISANI ZA FINANCIJSKE INSTITUCIJE; ZA OSTALE DOPUŠTENI	PROPISANI ZA FINANCIJSKE INSTITUCIJE; ZA OSTALE ZABRANJENI
CIPAR	AUSTRIJA	BELGIJA	LATVIJA
MALTA	ČEŠKA	BUGARSKA	LITVA
SLOVAČKA	DANSKA	ESTONIJA	POLJSKA
	FINSKA	ITALIJA	
	FRANCUSKA	PORTUGAL	
	GRČKA	RUMUNJSKA	
	IRSKA	SLOVENIJA	
	LUKSEMBURG		
	MAĐARSKA		
	NIZOZEMSKA		
	NJEMAČKA		
	ŠPANJOLSKA		
	ŠVEDSKA		
	V. BRITANIJA		

Izvor: izradio autor prema podacima iz tablice 1.

Za individualne je financijske izvještaje zemalja članica EU primjena MSFI nešto drugačija. Tako u deset od 27 zemalja nije dopušteno korištenje MSFI (tablica 3). Još dvije zemlje članice imaju zabranu korištenja MSFI za dio poslovnih subjekata, a većina zemalja dopušta ili propisuje primjenu MSFI za individualne financijske izvještaje nekotirajućih poduzeća.

Tablica 3.

PREGLED KORIŠTENJA MSFI ZA INDIVIDUALNE FINACIJSKE
 IZVJEŠTAJE NEKOTIRAJUĆIH KOMPANIJA U EU

PROPISANI	DOPUŠTENI	ZABRANJENI	PROPISANI ZA FINACIJSKE INSTITUCIJE, ZA OSTALE DOPUŠTENI	PROPISANI ZA FINACIJSKE INSTITUCIJE, ZA OSTALE ZABRANJENI
CIPAR	DANSKA	AUSTRIJA	BUGARSKA	LATVIJA
MALTA	FINSKA	BELGIJA	ESTONIJA	LITVA
	GRČKA	ČEŠKA	ITALIJA	
	IRSKA	FRANCUSKA	RUMUNJSKA	
	LUKSEMBURG	MAĐARSKA	SLOVENIJA	
	NIZOZEMSKA	NJEMAČKA		
	SLOVAČKA	POLJSKA		
	V. BRITANIJA	PORTUGAL		
		ŠPANJOLSKA		
		ŠVEDSKA		

Izvor: izradio autor prema podacima iz tablice 1.

Opcijom odgode primjene Uredbe EU (1606/2002) do 1. siječnja 2007. koristilo se 13 zemalja članica EU. Primjena opcija odgode bila je slijedeća:

- c) trinaest od 25 zemalja članica EU odgodilo je primjenu MSFI do 2007. za poduzeća s čijim se dužničkim vrijednosnim papirima trguje na financijskim tržištima bilo koje zemlje članice EU
- d) četiri od 25 zemalja članica EU odgodilo je primjenu MSFI do 2007. za poduzeća koja listaju na tržištima izvan EU, a za tu svrhu već sastavljaju svoje financijske izvještaje prema međunarodno priznatim standardima.

3. Utjecaj EU na financijsko izvještavanje u RH

Na osnovi *Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske unije*⁴ predviđena je obveza Republike Hrvatske da u zadanim rokovima uskladi odgovarajuće hrvatsko zakonodavstvo sa propisima Europske unije. Isto je tako *Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pridruživanje*

⁴ Podrobnije o tome, www.vlada.hr, Vlada Republike Hrvatske, 8.7.2006., i www.mvpei.hr, Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, 8.7.2006.

*Europskoj uniji*⁵ za 2005. godinu preuzeta obveza usvajanja pravne stečevine Europske unije i na području računovodstva. Sukladno s time donesen je novi Zakon o računovodstvu (Narodne novine br. 146/05 od 12.12.2005.) koji je usklađen sa Četvrtom i Sedmom direktivom i s Uredbom EU (1606/2002) koje se odnose na financijsko izvještavanje u Europskoj uniji.

Prema novom Zakonu o računovodstvu obveza primjene MSFI odnosi se na slijedeće subjekte:⁶

- velike,
- obveznike čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama ili se spremaju za uvrštenje na burzovnu kotaciju u Republici Hrvatskoj na službenim tržištima te na kotaciji za javna dionička društva sukladno odgovarajućim odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Obveznici koji ne ispunjavaju navedene uvjete iz stavka 1. mogu odabrati primjenu MSFI u cijelosti ili standarde financijskog izvještavanja koje donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja sukladno MSFI, a objavljeni su u Narodnim novinama.⁷

Usporedbom teksta iz Uredbe i Zakona o računovodstvu može se zaključiti da hrvatske zakonske odredbe proširuju obvezu primjene MSFI u odnosu na Uredbu. U zemljama članicama Europske unije Uredba je obvezna za primjenu kod sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja, a kod nas svih velikih obveznika kod sastavljanja financijskih izvještaja čiji vrijednosni papiri kotiraju na tržištu ili se spremaju na kotaciju. Dakako, Uredba je ostavila slobodu da zemlje članice mogu primjenjivati MSFI i za ostala poduzeća. U Zakonu je dijelom to i učinjeno. Svi ostali obveznici primjene ovog Zakona mogu primjenjivati MSFI u cijelosti ili pak računovodstvene standarde financijskog izvještavanja koje će donositi Odbor za standarde financijskog izvještavanja (Tadijančević, 2005.).

Prema odredbama ovoga Zakona primjena MSFI od 1. siječnja 2006. nije više obvezna za mala i srednja poduzeća čije vrijednosnice ne kotiraju na burzi. Problem koji se pritom javlja jest taj da Republika Hrvatska nema razrađene svoje nacionalne standarde koje bi mala i srednja poduzeća mogla primjenjivati umjesto MSFI nego su 1992. usvojeni Međunarodni računovodstveni standardi kao nacionalni standardi i oni su bili obvezni za primjenu za sve poslovne subjekte prema starom Zakonu o računovodstvu (Narodne novine br 90/92 od 30.12.1992.). No, bez obzira na činjenicu da RH nema svoje nacionalne standarde, odlučeno je da Zakon neće više propisivati MSFI za sve vrste poduzeća.

---

⁵ Podrobnije o tome, www.poslovniforum.hr, 3.8.2006., Usklađivanje zakonodavstva Hrvatske s *acquis communautaire*om sukladno sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, Pregled dosadašnjih aktivnosti na planu usklađivanja zakonodavstva

⁶ Narodne novine br. 146/05 od 12.12.2005., Zakon o računovodstvu, Zagreb, 29. studenoga 2005., članak 18. stavak 1., www.nn.hr, (31.1..2007.)

⁷ Ibid, članak 18. stavak 2.

Za razliku od Republike Hrvatske, većina zemalja EU ima razrađene svoje nacionalne računovodstvene standarde, pa ih i dalje primjenjuje za ona poduzeća koja nisu obuhvaćena Uredbom. Od zemalja EU samo Cipar i Malta propisuju obveznu primjenu MSFI za sva poduzeća, a Belgija tu obvezu tek namjerava uvesti.

Budući da novi Zakon o računovodstvu ne navodi obvezu korištenja MSFI za mala i srednje velika poduzeća, a Odbor za standarde financijskog izvještavanja nije još donio nikakve druge standarde, malim i srednje velikom poduzećima nije ostavljen veliki izbor. Ta poduzeća mogu jedino primjenjivati MSFI kao i do sada.

Opcije koje je hrvatski Odbor za standarde financijskog izvještavanja mogao razmotriti bile su sljedeće:

1. usvojiti posebne Međunarodne standarde financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća (eng. „*IFRS for SMEs*“ – *International Financial Reporting Standards for Small and Medium-sized Entities*) koje kreira IASB i za koje se očekuje da će biti objavljeni u toku 2007., s datumom stupanja na snagu 2008. ili 2009. godine; ili
2. kreirati Hrvatske standarde financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća.

Istraživanje (Klikovac, 2006.) provedeno u lipnju 2006. na uzorku od 512 malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj pokazuje da čak 69% anketiranih poduzeća smatra da bi standardi za mala i srednja poduzeća koje donosi IASB, bili prikladni za korištenje u RH, ali istovremeno 59% malih i srednjih poduzeća smatra da bi bilo potrebno razviti hrvatske standarde za mala i srednja poduzeća.

Prema najnovijim informacijama Odbor za standarde financijskog izvještavanja odlučio je pristupiti izradi nacionalnih računovodstvenih standarda, odnosno standarda financijskog izvještavanja, za obveznike koji ne ispunjavaju uvjete postavljene u Zakonu o računovodstvu o obvezi primjene MSFI. Kod izrade tih standarda valja se pridržavati računovodstvene regulative u EU (Četvrte i Sedme direktive i Uredbe EU 1606/2002), kao i MSFI. Rok za usvajanje ovih standarda od strane Odbora je treći kvartal 2007. godine (Tadijančević, 2006.).

4. Modeli financijskog izvještavanja zemalja članica EU u usporedbi s Republikom Hrvatskom

4.1. Modeli financijskog izvještavanja Bugarske i Rumunjske

Prema kriterijima za definiranje poduzeća koja su obvezna primjenjivati MSFI model financijskog izvještavanja RH najbliži je modelima Bugarske i Estonije.

U Bugarskoj je od 1. siječnja 2005. propisano korištenje MSFI za individualne i konsolidirane financijske izvještaje onih poduzeća koja kotiraju na burzi, za financijske institucije i za sva velika poduzeća s ograničenom odgovornošću. Ostalim poduzećima u Bugarskoj (a to se odnosi na mala i srednja poduzeća) dopuštena je primjena MSFI.

U Estoniji je primjena MSFI obvezna za poduzeća koja kotiraju na burzi, za kreditne institucije, za osiguravajuće kompanije, za financijska holding društva i za investicijska društva. Za ostala su poduzeća u Estoniji MSFI dopušteni.

Usporedba okvira financijskog izvještavanja RH s modelima financijskog izvještavanja Bugarske i Estonije prikazana je u tablici 4.

Tablica 4.

USPOREDBA RAČUNOVODSTVENOG OKVIRA
REPUBLIKE HRVATSKE S ONIMA U BUGARSKOJ I ESTONIJI

ZEMLJA	MSFI propisani za:		MSFI dopušteni za:	
	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	INDIVIDUALNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI
Hrvatska	1. velika poduzeća (uključivši banke, osiguravajuće kompanije i ostale financijske institucije) 2. poduzeća čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama ili se spremaju za uvrštenje na burzovnu kotaciju u Republici Hrvatskoj na službenim tržištima		Svi ostali subjekti	
Estonija	1. poduzeća koja kotiraju na burzi 2. kreditne institucije, osiguravajuće kompanije, financijska holding društva i investicijska društva		Svi ostali subjekti	
Bugarska	1. poduzeća koja kotiraju na burzi 2. financijske institucije 3. sva velika poduzeća s ograničenom odgovornošću		Svi ostali subjekti	

Izvor: Klikovac, A. (2006.). *Utjecaj harmonizacije financijskog izvještavanja u Europskoj uniji na financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: magistarski rad.

Razlike između Hrvatske i navedene dvije zemlje očituje se u tome da Estonija i Bugarska imaju razvijene vlastite nacionalne standarde koji su dopušteni za korištenje nekotirajućim poduzećima, tj. malim i srednjim poduzećima, a Republika Hrvatska nema razvijene nacionalne standarde. Zakonom o računovodstvu iz 1992. propisana je primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, pa je time Republika Hrvatska postala jedna od rijetkih zemalja u svijetu koja se koristi MRS/MSFI kao nacionalnim standardima. Od zemalja članica EU samo Cipar i Malta imaju propisane MSFI za sve subjekte. Iako se formalno može reći da Hrvatska od 1. siječnja 2006., stupanjem na snagu novog Zakona o računovodstvu više ne propisuje MRS/MSFI za sva poduzeća, ipak zato što za nekotirajuća mala i srednja poduzeća još nisu doneseni posebni standardi Hrvatska i dalje primjenjuje MRS/MSFI za sva poduzeća, pa je trenutno još uvijek najbliža modelu financijskog izvještavanja Cipra i Malte.

4.2. Modeli financijskog izvještavanja Švedske i Velike Britanije

Zanimljiva su rješenja nekih zemalja članica EU vezano uz model financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća. Posebno se mogu izdvojiti primjeri Velike Britanije, kao jedine zemlje članice EU koja ima razvijene posebne standarde financijskog izvještavanja za manja poduzeća i primjer Švedske koja planira izraditi čak *dva seta* računovodstvenih standarda za mala i srednja poduzeća.

Odbor za računovodstvene standarde Velike Britanije (eng. *Accounting Standards Board - ASB*) prepoznao je da računovodstveni zahtjevi za velika poduzeća nisu prikladni za manje subjekte, pa je stoga u studenome 1997. izdao Standarde financijskog izvještavanja za manje subjekte (eng. *Financial Reporting Standards for Smaller Entities - FRSSE*). Ti standardi sadrže relevantne računovodstvene zahtjeve iz drugih računovodstvenih standarda i UITF⁸-ovih pregleda, koji su pojednostavnjeni i modificirani da bi bili prikladni za korištenje manjim subjektima. FRSSE su standardi koje mogu primjenjivati poduzeća koja se prema Zakonu o poduzećima iz 1985. klasificiraju kao mala poduzeća ili male grupe. Poduzeća koja usvoje FRSSE nisu obvezna primjenjivati druge standarde i UITF-ove preglede, koji su obvezni za velika poduzeća. To značajno smanjuje obujam računovodstvenih standarda koje ta poduzeća moraju primijeniti. No, mala poduzeća ne moraju izabrati primjenu FRSSE, nego mogu odlučiti da se žele koristiti drugim standardima i UITF-ovim pregledima ili Međunarodnim

---

⁸ UITF - eng. *Urgent Issue Task Force*, ASB-ova radna skupina za važne teme

računovodstvenim standardima.⁹ Prema FRSSSE, poduzeća su obvezna sastavljati bilancu i račun dobiti i gubitka, i bilješke uz financijske izvještaje. Izgled financijskih izvještaja propisan je.¹⁰

Osim Velike Britanije, još je jedna zemlja odlučila pokrenuti projekt izrade nacionalnih računovodstvenih standarda za mala i srednja poduzeća. Švedski Odbor za računovodstvene standarde (šved. *Bokföringsnämnden - BFN*) pokrenuo je projekt prilagođivanja nacionalnih računovodstvenih standarda potrebama malih i srednjih i nekotirajućih poduzeća. Izmijenjeni su brojni standardi, pojednostavnjeni su zahtjevi za objavljivanje, ali su napravljene i neke razlike u priznavanju i mjerenju, tako da ti standardi odstupaju od nacionalnih standarda i MSFI (Alexander i Archer, 2003.).

Prema projektu kojeg je izradio BFN poduzeća se mogu grupirati u četiri skupine od kojih svaka primjenjuje drugačiji set računovodstvenih standarda. Poduzećima je dopušteno primjenjivati kompletan set standarda iz jedne kategorije i nije dopušteno primjenjivati standarde ili načela iz druge skupine. Poduzeće može izabrati korištenje naprednijeg seta standarda od onoga kojim je obvezno koristiti se, ali se onda mora koristiti cijelim setom standarda. Četiri kategorije poduzeća i standarda prikazane su u tablici 5.

---

⁹ Podrobnije o tome, <http://www.frc.org.uk/asb/technical/frsse.cfm>, (3.2.2007.)

¹⁰ Podrobnije o FRSSSE, <http://www.frc.org.uk/documents/pagemanager/asb/FRSSE-Jan2007%20web%20optimized.pdf>, (23.5.2006.), *Financial Reporting Standards for Smaller Entities (Effective January 2007)*, Accounting Standards Board, 2007.

Tablica 5.

KATEGORIJE PODUZEĆA I RAČUNOVODSTVENIH STANDARDA
U ŠVEDSKOJ PREMA PROJEKTU BFN-a

Kategorija	Set računovodstvenih standarda
4) Poduzeća koja kotiraju na burzi i druga poduzeća s visokim stupnjem vanjskog interesa.	Potpuni MSFI.
3) Poduzeća koja prelaze dva od tri slijedeća kriterija: <ul style="list-style-type: none"> • 50 zaposlenih • Ukupna imovina 2,5 milijuna eura • Ukupni prihod 5 milijuna eura	BFN razmatra bi li se ova kategorija morala koristiti IASB-ovim standardima za mala i srednja poduzeća, uz uvjet da su ti standardi dovoljno pojednostavnjeni.
2) Poduzeća koja ne trebaju koristiti ni MSFI ni MSFI za mala i srednja poduzeća, tj. poduzeća koja ne prelaze više od jednoga od tri navedena kriterija: <ul style="list-style-type: none"> • 50 zaposlenih • Ukupna imovina 2,5 milijuna eura • Ukupan prihod 5 milijuna eura	Računovodstveni standardi koji se ne zasnivaju na MSFI. Računovodstveni standardi koji se zasnivaju na uobičajenim načelima, ali s nekoliko standardiziranih metoda i pojednostavnjenja, uključivši i pravila za priznavanje i mjerenje.
1) Poduzeća s jednim vlasnikom i partnerstva s prihodom koji ne prelazi 0,3 milijuna eura.	Računovodstveni standardi koji su veoma pojednostavnjeni i prilagođeni fiskalnim propisima.

Izvor: www.iasb.com, 18.4.2006., BFN response to IASB's Discussion Paper *Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*, 24. rujna 2004.

Prema klasifikaciji navedenoj u tablici 5. skupina 4 obuhvaća oko 500 poduzeća, skupina 3 obuhvaća oko 9.000 poduzeća, a ostatak od oko milijun švedskih poduzeća pripada kategorijama 1 i 2.¹¹

Švedski odbor za računovodstvene standarde razmatra prijedlog da se u Švedskoj kreiraju čak dva seta računovodstvenih standarda za mala i srednja poduzeća.¹²

1. računovodstveni standardi za kategoriju poduzeća 2 (tablica 5), i
2. računovodstveni standardi za kategoriju poduzeća 3 (tablica 5).

¹¹ www.iasb.com, 18.4.2006., BFN response to IASB's Discussion Paper *Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*, 24. rujna 2004.

¹² http://www.iasb.org/uploaded_files/documents/16_135_SMEQuestionnaireCL28.pdf, 13.8.2006., BFN response to IASB's Staff Questionnaire on Possible Recognition and Measurement Modifications for SMEs, 9. lipanj 2005.

Prema BFN-u, potreba za izradom pojednostavnjenih računovodstvenih standarda postoji samo kod onih poduzeća koja su aktivna na globalnim tržištima kapitala, ali ne kotiraju na burzi i kod onih poduzeća koja imaju visoki stupanj vanjskog interesa. BFN smatra da bi i manja poduzeća koja imaju takvu potrebu morala imati mogućnost korištenja seta globalnih standarda, ali ti standardi moraju biti formirani tako da uglavnom zadovoljavaju potrebe relativno velikih subjekata. Isto tako BFN smatra da bi svaka zemlja morala odlučiti koja poduzeća moraju primjenjivati MSFI, a koja računovodstvene standarde za mala i srednja poduzeća.¹³

5. Zaključak

MSFI su postali dominantan okvir financijskog izvještavanja na globalnoj razini i u Europskoj uniji. Sve više zemalja u svijetu zahtijeva ili dopušta primjenu MSFI ili nastoje svoje nacionalne računovodstvene standarde uskladiti s MSFI. Na razini EU propisani su MSFI za sva poduzeća koja kotiraju na burzi prilikom sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja. Većina zemalja članica EU dopušta ili zahtijeva primjenu MSFI i za ostala poduzeća, a Cipar i Malta su jedine zemlje članice koje propisuju korištenje MSFI za sve subjekte.

Republika Hrvatska kao službeni kandidat za članstvo u EU nastoji uskladiti svoj računovodstveni okvir prema zahtjevima EU. Tako je novi Zakon o računovodstvu (na snazi od 1. siječnja 2006.) prilagođen Četvrtoj i Sedmoj direktivi EU i Uredbi EU (1606/2002). Prema novom Zakonu MSFI nisu više propisani za sve subjekte u RH, već samo za velika poduzeća, poduzeća koja kotiraju na burzi i za poduzeća koja se spremaju na kotaciju. Ostalim je subjektima (malim i srednjim nekotirajućim poduzećima) ostavljena mogućnost da izaberu za korištenje MSFI ili neke druge standarde koje donese hrvatski Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Budući da je Odbor odlučio kreirati Hrvatske standarde za mala i srednja poduzeća, Republika Hrvatska bit će jedna od rijetkih europskih zemalja koja ima razvijene posebne nacionalne standarde za mala i srednja poduzeća. Od zemalja EU samo Velika Britanija ima razvijene standarde za manja poduzeća, a Švedska je u postupku kreiranja 2 različita seta standarda za mala i srednja nekotirajuća poduzeća.

Budući da na globalnoj razini IASB razvija posebne MSFI za mala i srednja poduzeća („IFRS for SMEs⁴“) i da većina zemalja članica EU nema razvijene nacionalne standarde za mala i srednja poduzeća, upitno je mora li Hrvatska kreirati

---

¹³ www.iasb.com, 18.4.2006., *BFN response to IASB's Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*, 24. rujana 2004.

te nacionalne standarde, ili je bolje usvojiti IASB-ove skraćene standarde kada oni budu objavljeni. Posebno na to upućuje činjenica da i sam Odbor naglašava kako će se hrvatski standardi zasnivati na MSFI. Mora li onda Hrvatska „skraćivati“ MSFI, kada IASB već priprema skraćene MSFI za mala i srednja poduzeća? Zbog toga što se na globalnoj razini i na razini EU sve više teži procesu harmonizacije financijskog izvještavanja bilo bi bolje kada bi se sve zemlje članice EU koristile istim - globalnim standardima umjesto da na razini EU postoje 27 ili više setova nacionalnih računovodstvenih standarda. Na taj bi način bila osigurana usporedivost, transparentnost i pouzdanost financijskih izvještaja.

LITERATURA

1. Accounting Standards Board (2007). *Financial Reporting Standards for Smaller Entities (Effective January 2007)*. (<http://www.frc.org.uk/documents/pagemanager/asb/FRSSE-Jan2007%20web%20optimized.pdf>) (23.5.2006.)
2. Alexander, D., Archer, S. (2003.). *Miller European Accounting Guide*, 5. izdanje. New York: Aspen Publishers.
3. http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/ias/ias-use-of-options_en.pdf, (21.1.2007.). *Planned Implementation of the IAS Regulation (1606/2002) in the EU and EEA*, 15/05/2006.
4. <http://www.frc.org.uk/asb/technical/frsse.cfm>, (3.2.2007.)
5. http://www.iasb.org/uploaded_files/documents/16_135_SMEQuestionnaireCL28.pdf, (13.8.2006.). *BFN response to IASB's Staff Questionnaire on Possible Recognition and Measurement Modifications for SMEs*, 9. lipanj 2005.
6. <http://www.iasplus.com/country/useias.htm> , (8.1.2007.). *Use of IFRSs for reporting by domestic listed companies by country and region, updated 4 January 2007*.
7. <http://www.iasplus.com/europe/0501ias-use-of-options.pdf> , (8.1.2007.). *Planned Implementation of the IAS Regulation (1606/2002) in the EU and EEA*, 17/01/2005.
8. <http://www.iasplus.com/resource/2005ijaape.pdf>, (26.1.2007.)
9. http://www.ifac.org/ComplianceAssessment/published_survey.php?MBID=ROM2, (14.1.2007.). *Response to IFAC Member Body Survey on Standard Setting and Regulation, Romania*, pitanje 28.
10. Klikovac, A. (2006.). *Utjecaj harmonizacije financijskog izvještavanja u Europskoj uniji na financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, magistarski rad.

11. Narodne novine br 90/92 od 30.12.1992., Zakon o računovodstvu, <<http://www.nn.hr/clanci/sluzbeno/1992/2331.htm>>, (31.1.2007.)
12. Narodne novine br. 146/05 od 12.12.2005., Zakon o računovodstvu, <<http://www.nn.hr/clanci/sluzbeno/2005/2736.htm>>, (31.1.2007.)
13. *Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council of 19 July 2002 on the application of international accounting standards.* <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002R1606:EN:HTML>> (25.1.2007.).
14. Tadijančević, S. (2005.). „Osvrt na novi Zakon o računovodstvu“, *Računovodstvo i financije*, 12/2005., 12: 3/6.
15. Tadijančević, S. (2006.). „Rad Odbora za standarde financijskog izvještavanja“, *Računovodstvo i financije*, 11/2006., 11:25.
16. www.ey.com/global/content.nsf/Belgium_E/IFRS_-_IFRS_For_You, (21.1.2007.)
17. www.iasb.com, (18.4.2006.). *BFN response to IASB's Discussion Paper Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*, 24. rujan 2004.
18. www.mvpei.hr, Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija.
19. www.poslovniforum.hr, (3.8.2006.). *Usklađivanje zakonodavstva Hrvatske s *acquis communautaire*om sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, Pregled dosadašnjih aktivnosti na planu usklađivanja zakonodavstva.*
20. www.vlada.hr, Vlada Republike Hrvatske.

FINANCIAL REPORTING IN THE EUROPEAN UNION – A COMPARATIVE VIEW

Summary

Harmonization of financial reporting is important on global level and in the European Union. To improve the comparability of financial reporting in the EU, a Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council of 19 July 2002 on the application of international accounting standards was issued. According to this Regulation, all listed companies in the EU are required to use International Financial Reporting Standards (IFRSs) for their consolidated accounts starting from 1 January 2005. Most of the EU member states also permit or require the use of IFRSs for unlisted companies. This paper presents a comparative view of financial reporting in all 27 EU member states, and a comparison of financial reporting in EU and Republic of Croatia. The Republic of Croatia is an official candidate country for EU membership, and this means that it has to harmonize its legislation to EU requirements. New Accounting Act (Narodne novine No. 146/05 of 12 December 2005) is in conformity with Fourth and Seventh EU Directives, and Regulation (EC) No 1606/2002.

Key words: harmonization, financial reporting, International Financial Reporting Standards, small and medium-sized entities